

РЕКОНСТРУКЦІЯ ОБРАЗНО-СТИЛІСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ГАЗЕТНИХ СИНОПТИЧНИХ ТЕКСТІВ НА ОСНОВІ ВЗАЄМОДІЇ СЛОВНИКОВОГО ТА КОНТЕКСТУАЛЬНОГО ЗНАЧЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ, ПОЛЬСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Коломієць О. М.

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

У статті крізь призму оновленого розуміння методу реконструкції вивчено образно-стилістичні елементи газетних синоптичних текстів на основі взаємодії словникового та контекстуального значень. Доведено, що реконструкція образно-стилістичних елементів передбачає інтерпретацію змісту та семантичних ознак, вивчення яких дає змогу декодувати найдавніші образи ГСТ, складені упродовж віків та актуальні донині.

Ключові слова: реконструкція, образно-стилістичний елемент, метафора, іронія, іронічне запитання, газетний синоптичний текст.

Коломієць Е. Н. Реконструкція образно-стилістических елементов газетных синоптических текстов на основе взаимодействия словарного и контекстуального значений (на материале английского, немецкого, польского и украинского языков). В статье сквозь призму обновленного понимания метода реконструкции изучаются образно-стилістические элементы газетных синоптических текстов на основе взаимодействия словарного и контекстуального значений. Доказано, что реконструкция образно-стилістических элементов предполагает интерпретацию содержания и семантических признаков, позволяет декодировать древние образы ГСТ, составленные на протяжении веков и актуальные по сей день.

Ключевые слова: реконструкция, образно-стилістический элемент, метафора, ирония, ироническое вопрос, газетный синоптический текст.

Kolomiets E. N. Reconstruction of figurative and stylistic elements of newspaper synoptic texts on the basis of interaction between dictionary and contextual meanings (on the material of the English, German, Polish and Ukrainian language). In the article figurative and stylistic elements of the newspaper synoptic texts are studied on the basis of the interaction of the dictionary and contextual meanings through the prism of the renewed reconstruction method understanding. Reconstruction of figurative and stylistic elements presupposes the interpretation of content and semantic features, allows to decode ancient NST images, compiled over the centuries and actual nowadays. Recently a new tendency for learning the difficult, multifunctional process of communication and the text as its mediator has been defined. Synoptic texts are unique types of texts in terms of presenting information. In these texts categories and connectivity functions are presented through a combination of verbal elements at different levels: semantic, linguistic and content.

The analyzed techniques studied through the prism of reconstruction help to realize that the text is a reflection of the traditions of the attitude to the weather and the use of stylistic devices only enhance the emotional perception of weather conditions, the intention of the author in this case is to create a positive attitude to weather conditions.

The newspaper synoptic text (NST) is the specific reflection of people culture, their outlook and attitude to the surrounding world. Different language level units take part in their formation according to their interdependence and interaction. Reconstruction of figurative and stylistic elements on the basis of the interaction of dictionary and contextual meanings presupposes the interpretation of content and semantic features, allows to decode ancient NST images, compiled over the centuries and actual nowadays. The most typical figurative and stylistic elements on the basis of the interaction of dictionary and contextual meanings in the NST of four languages are analyzed.

Key words: reconstruction, figurative and stylistic element, metaphor, irony, ironical question, newspaper synoptic text.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Сучасна антропоцентрична лінгвістика повертається до вивчення тих наукових феноменів, витоки яких сягають порівняльно-історичної парадигми. Насамперед, до таких наукових дескрипцій належить поняття реконструкції, яке у класичній лінг-

вокомпаративістиці (О. Х. Востоков, Ф. Ворт, J. Grimm, R. Rask та ін.) зводилося до процедурного прийому порівняльно-історичного методу, в результаті застосування якого вдалося відновити праїндоевропейський або прамовний етимон (Р. Ф. Адрадос, Р. В. Болдирев, Л. А. Булаховський, Ж. Ж. Варбот, В. А. Дибо, А. Б. Долгопольський, А. Ф. Журавльов, В'яч. Вс. Иванов, В. В. Мартинов, О. С. Мельничук, С. Л. Ніколаєв, М. І. Толстой, В. М. Топоров, О. М. Трубачов, É. Benveniste, A. Meillet, J. Vendryes), а в сучасній когнітивно

© Коломієць О. М. Реконструкція образно-стилістичних елементів газетних синоптичних текстів на основі взаємодії словникового та контекстуального значень (на матеріалі англійської, німецької, польської та української мов)

зорієнтованій парадигмі під реконструкцією (Л. П. Дронова, А. В. Корольова, М. О. Шутова та ін.) стали розуміти послідовне відновлення процесів, механізмів та етапів конструювання (когнітивного, семантичного, структурного тощо) складніших форм, зокрема і структур людської свідомості, об'єктивованих як одиницями лексико-семантичної системи, так і утвореннями вищого рівня – текстового (О. В. Дельва, О. О. Черхава, D. Crystal, A. Falileyev, G. Hudson, K. MacCone, P. Sims-Williams).

Застосування методу реконструкції в оновленому розумінні дає змогу поглибити вивчення внутрішньосемантичних елементів, що дозволяє зосередитись на розкритті зв'язків давньої і сучасної мовної свідомості, закріпленої в образах мас-медійних текстів загалом та газетних синоптичних текстів (далі – ГСТ) зокрема. З огляду на це вивчення внутрішньосемантичних елементів тексту залишається однією з ключових проблем сучасної когнітивної лінгвокомпаративістики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розглядаючи текст як *знак ментальної природи* (Н. Д. Арутюнова, Г. О. Золотова, О. О. Селіванова, Н. Bloom, M. Halliday, W. Roeder)], легко виокремити основні підходи репрезентовані в численних працях науковців: за теорією М. А. К. Халлідея, текст є *семантичним знаком* і його не можна визначити як певне надречення, адже він презентує актуалізацію потенційного; за вченням А. Греймаса, текст поділяється на *висловлювання*, однак він не є їх сумою [21, 66]; на думку П. Гіро, текст є *сукупністю елементів*, які в системних зв'язках набувають якісно нового семантичного ефекту [22, 86]; за твердженням Л. А. Лисиченко та Л. Г. Савченко, образно-стилістичні елементи належать до *внутрішньосемантичних елементів* та становлять «семантичне авторське поле». Таким чином, семантика тексту виявляється через *систему внутрішньосемантичних* (передусім – образно-стилістичних) елементів, що в системі складає ментальне моделювання дійсності, яка є продуктом авторської когніції.

З огляду на це **метою статті** є виконання реконструкції образно-стилістичних елементів на основі взаємодії словникового та контекстуального значень та інтерпретація складових їх семантичного наповнення.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

– виконати реконструкцію образно-стилістичних елементів на основі взаємодії словникового та контекстуального значень та на основі результатів декодувати усталені образи;

– вивчити зміст та семантичні ознаки образно-стилістичних елементів ГСТ на основі взаємодії словникового та контекстуального значення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Образно-стилістичні елементи ГСТ диференціюємо за класифікацією відомого вченого-лінгвіста І. Р. Гальперіна, який виділяв:

1. Стилістичні елементи, які базуються на взаємодії словникового та контекстуального значень: 1) метафора; 2) метонімія, 3) іронія.

2. Стилістичні елементи на основі взаємодії основного та похідного значень: 1) зевгма; 2) гра слів.

3. Стилістичні елементи на основі взаємодії логічного та емотивного значень: 1) епітет, 2) оксиморон.

4. Стилістичні елементи на основі взаємодії логічного та номінативного значення: антономазія.

5. Стилістичні елементи, що надають додаткової характеристики об'єкту опису: 1) порівняння; 2) перифраз; 3) гіпербола 4) синонімічний повтор; 5) евфемізм; 6) дисфемізм; 7) мейозис [3, 138–176].

Реконструкція першої групи елементів вимагає вивчення їх змісту та семантичних ознак, що допоможе з'ясувати та декодувати найдавніші образи ГСТ, які є продуктом свідомості народу, складеними упродовж віків та актуальними донині.

Метафору (від дгр. *μεταφορά* – «перенос», «переносне значення») визначають як: центральний троп мови, комплексну образно-семантичну структуру, що представляє особливий спосіб пізнання, здійснюваний за допомогою генерації образів, які виникають у результаті взаємодії двох різнопланових смислів [23, 382]; підміну звичайного виразу образним [24, 404]; семантичну універсалію та знак [8, 31].

Метафорі як семантичній універсалії притаманні такі риси як інтерактивність, універсальність та національна специфіка [25].

Процеси метафоризації протікають в сфері розумово-мисленнєвої практики, яка має справу не з реальними речами і явищами, а з їхніми відображеннями у людській свідомості. К. Жоль зауважує, що «поява метафори в полі мовної свідомості – свідчення філогенетичної і онтогенетичної зрілості» [8, 111–112].

Н. Д. Арутюнова поділяє метафори на такі групи:

1) номінативні, що складаються з заміни одного дескриптивного значення іншим і омонімії;

2) образні метафори, що служать розвитку фігуральних значень і синонімічних засобів мови;

3) когнітивні метафори, що виникають в результаті зрушення в сполучуваності предикатних слів (перенесення значення) і створюють полісемію;

4) генералізуючі метафори (як кінцевий результат когнітивної метафори), що стирають у лексичному значенні слова границі між логічним порядком і стимулюють виникнення логічної полісемії [25].

Номінативні метафори ГСТ представлені терміноелементами, утвореними шляхом образного переосмислення загальноновживаних лексичних одиниць.

У ході семантичної реконструкції номінативних метафор ГСТ виділяємо два типи: на основі простих аналогій та на основі умовних аналогій.

Метафори на основі простих аналогій ГСТ найчастіше утворюються через перенесення одного дескриптивного значення на інше: напр., англ. "hand" (рука): *Storm chaser's first hand view* [52]; нім. "kappe" (шапка): *heute geschrumpften Schneekappe* [73]; пол. "czapka" [шапка]: *czapka sneżna* [65]; укр. «пояс»: кліматичний пояс [30].

Метафори на основі умовних аналогій ГСТ досліджуваних мов, утворені через переосмислення термінів зі складниками: теплий/ холодний, рідкий/твердий, що виступають усталеними характеристиками певних явищ погоди:

1) складник «теплий / холодний» як усталена характеристика повітряної маси: англ. *With the cold air mass expected to remain in place, daytime temperatures could hit as low as 37F [3C], with overnight frosts and sub-zero temperatures* [47]; нім. *Warme Luftmassen beherrschen deshalb das Bild im Norden Kanadas und in Alaska, während sich Chicago und andere Städte im mittleren Westen der USA derzeit anfühlen wie der Nordpol* [74]; пол. *Na przeważającym obszarze Polski ma być w miarę słonecznie i bez opadów. Co więcej, napłyną do nas ciepłe masy powietrza* [63, 10]; укр. *На Україну насувається тепла повітряна маса* [32];

2) складник «теплий / холодний» як усталена характеристика атмосферного фронту: англ. *Siberian cold front sweeps across Europe, bringing record low temperatures* [55]; нім. *Am Montag erreicht eine russische Kaltfront Berlin* [78]; пол. *Przewaga chmur, ok्रेसami deszcz od niedzieli do wtorku, to strefy frontów, które dadzą początek chłodniejszej adwekcji północno-zachodniej i północnej* [60, 10]; укр. *Таку погоду в Україні обумовить холодний атмосферний фронт, що переміщається із заходу на схід* [31];

3) складник «сильний / легкий» як усталена характеристика опадів: англ. *The wintry conditions claimed their first victim at the weekend as a walker fell more than 650ft after slipping on "iron-hard" snow in the Cairngorms* [45]; нім. *Regen und zum Teil kräftige Gewitter bestimmen an diesem Montag das Wetter in Deutschland* [70]; пол. *Pierwsze wiosenne burze i lekki deszcz – na południu* [56, 10]; укр. *Напередодні на Житомирщині вирував сильний буревій, у Хмельницькій області випав сильний град* [34];

4) складник «довгостроковий / короткостроковий» як усталена характеристика періоду прогнозування: англ. *British scientists are believed to have developed the world's best long-term weather forecasting model* [49]; нім. *Wetter Deutschland – Wettervorhersage Tag 15* [79]; пол. *Jak wynika z 16-dniowej prognozy pogody* [61, 10]; укр. *Довгостроковий прогноз погоди від науковців-метеорологів* [27].

Внаслідок семантичної реконструкції образних метафор визначено, що метафора у цьому

випадку є ресурсом, до якого звертаються під час образотворення та перенесення ознак живих істот на явище погоди: англ. *Rain was a frequent visitor that season* [55]; нім. *Regen war ein häufiger Besucher im Winter* [80]; пол. *Wiosna dziewczyna pojawi wkrótce* [67, 2]; укр. *Красуня-зима прийде до нас в гості раніше, ніж ми цього чекаємо* [37].

Семантична реконструкція когнітивних метафор ГСТ дозволяє виділити такі три типи: метафори на основі переносу дії людини на явище погоди, метафори на основі перенесення явищ синестезії, метафори на основі перенесення часових ознак.

Метафори ГСТ на основі перенесення дій «від істот на дії неістот», реалізуються через дієслова та дієслівні форми зі значенням руху, демонстрування, мовлення:

1) через дієслова зі значенням «іти, приходити»: англ.: *More showers to come today* [54]; нім. *Regen geht der Kirsche unter die Haut* [72]; пол. *Rok później zima urzędowała bardzo długo na wschodzie Polski* [67]; укр. *На Анорія в Україну прийдуть морози* [29];

2) через дієслова зі значенням «подорожувати, досягати»: англ. *As the cloud traveled across the African coastline the airflow veered southerly, carrying the dust northwards above Portugal, northern Spain and the Bay of Biscay, before it eventually reached southern Britain on Wednesday afternoon* [40, 30]; нім. *Wolken ziehen über die Stadt, der Regen bleibt aus* [71]; укр. *У штати Раджастан температура сягнула позначки 51 градус із плюсом за Цельсієм* [27];

3) через дієслова зі значенням «падати»: англ. *In fact, much of the rain that falls in the UK starts off as snow, even in high summer* [50, 30]; нім. *Mittags ziehen erste Wolken auf, aus denen dann, vielleicht, ein paar Flöckchen fallen könnten* [69]; пол. *W środę rano po raz pierwszy tej jesieni w Warszawie zaczął padać śnieg* [62, 10]; укр. *Під кінець тижня сніг випаде і в Києві* [35];

4) через дієслова та дієслівні форми зі значенням «приносити»: англ. *Storm Angus is bringing wet weather elsewhere with winds expected to strengthen in the coming hours* [52]; нім. *Die Wärme führt dazu, dass die Niederschläge mehr Regen als Schnee bringen und die dünne Schneedecke früher abschmilzt* [75, 2]; пол. *O ile temperatura w nadchodzący weekend utrzyma się jeszcze w przedziale od 4 do 9 stopni C, to od poniedziałku będzie się zdecydowanie obniżać, a przejście przez nasz kraj frontu atmosferycznego przyniesie opady śniegu i śniegu z deszczem* [64, 10]; укр. *Квітець не принесе ніяких неочікуваностей в плані погодних умов* [36];

5) через дієслова та дієслівні форми зі значенням «спадати – стрибати»: англ. *True, there was one short spell, July 4-8, when the temperature climbed above 30°C over a wide area, and readings of 33.3°C were logged on July 5 in London and*

Norfolk [43]; нім. *Klettert das Thermometer auf die 25 Grad oder darüber springen* [79, 2]; пол. *Nagły spadek temperatury, czy wręcz załamanie pogody, spowodowane jest połączeniem wyżu panującego nad Polską* [59, 10] укр. ... і настане довгоочікуване літо – температура підскочить до +25 градусів [34];

6) через дієслова зі значенням «говорити, зауважувати, повідомляти»: англ. *The report from Grindelwald remarked...*, *The report from La Plange spoke of...* [40, 30]; нім. *Ski-Club sagte, dass das Wetter...* [79, 2]; пол. *W naszych prognozach pogody umieszczamy informacje o przedziałach czasowych, których dotyczy wysokość przewidywanych opadów atmosferycznych* [65]; укр. *Як повідомляє Гідро-метцентр...* [34, 8];

7) через дієслова зі значенням «показувати, демонструвати»: англ. *The thermometer has shown 24C...* [41, 30]; нім. *Fast 35 Grad zeigt das Thermometer an* [77, 2]; пол. *Temperatura wynosi od minus 9 stopni miejscami na wschodzie do minus 1 stopnia miejscami na zachodzie* [66]; укр. *Удень термометр покаже +28 ... +30 градусів, місцями до +35 тепла* [31].

Найчастіше метафоричного переносу зазнають номінації візуальних і тактильних відчуттів, використання яких у ГСТ створює яскраві домінантні образи, допомагаючи читачу найповніше уявити явище погоди:

1) зорових відчуттів: англ. *Spring days come with dry weather and bright sunshine* [46]; нім. *Am Mittwoch und Donnerstag ist es in der Nordhälfte überwiegend stark bewölkt, wobei im Norden vereinzelt noch etwas Regen fällt* [76, 2]; пол. *We wschodniej i południowej części kraju pokrywa białego puchu miała od 15 do 20 cm, ale zaspły śnieżne przekraczały miejscami pół metra wysokości* [67]; укр. *Перший справжній сніг уже ліг на полях Київської та Хмельницької областей, надалі очікується його утворення і на решті території* [39].

2) тактильних відчуттів: англ. *The weather experts said there was "exceptional warmth across the Territory" last year* [44]; нім. *Die Behörden sprechen von einem "ungewöhnlich kalten Wetter"* [78, 2]; пол. *Wszystko przez chłodny front atmosferyczny nasuwający się nad Bałtyku* [58, 10]; укр. *Значні морози прийдуть внаслідок уторгнення холодних повітряних мас із північного сходу* [38].

Використання подібних метафор у ГСТ дає змогу читачеві пережити наперед сценарій розгортання явищ погоди, створює враження перенесення в майбутнє, що супроводжується різним емоційним фоном: позитивним – з очікуванням потепління, збільшенням температури; негативним – з небажаним похолоданням, зниженням температури.

Використання часових, орієнтаційних ознак для характеристики пір року та виду їх змін, є властивим для метафор ГСТ. Такі сполучення нерідко містять в собі оцінку, що відображена в таких семантичних універсалиях, як «ранній» та «пізній»:

1) часова ознака «ранній» – явище природи, стан погоди: англ. *Earliest spring brought daffodils out 4 weeks early* [43]; нім. *Früher Sommer, schlechte Ernte* [68, 2]; пол. *Jesień przychodzi wcześniej tego roku!* [67]; укр. *Харківський бабак-синоптик про-рокує ранню весну* [33];

2) часова ознака «пізній» – явище природи, стан погоди: англ. *The Met Office can now predict winter weather one year in advance ... and then a transition to colder, drier conditions during late winter* [51]; нім. *Denn der Spätherbst beschert uns in seinen letzten Zügen noch in fast ganz Österreich einen sonnigen, milden und vor allem trockenen Start ins Wochenende* [81, 2]; пол. *Późna jesień mieni się żółcią i pomarańczem, jednak, gdy zza chmury wylania się słońce, drzewa wyglądają jakby były pozłacane* [67]; укр. *Пізня весна та спекотне літо прийдуть з дощами* [27].

Реконструкція генералізуючої метафори ГСТ засвідчує, що генералізуюча метафора є найменш вживаною у ГСТ досліджуваних мов. Генералізуюча метафора найчастіше передається через наступні лексеми:

1) «крупка», «каша», що має на меті перенесення ознак сипучості на опади у вигляді снігу: англ. *snow grits* [52]; нім. *Schnee Grütze* [79]; пол. *śniegowa kasza* [65, 10]; укр. *сніжна крупа* [29];

2) «покрив», «ковдра», що створюють зоровий образ покриття землі: англ. *After a drought that's lasted 50 days, snow cover in some lower French resorts had been reduced to ribbons of artificial snow surrounded by rocks and grass* [53]; нім. *Kais Kolumne: Geschlossene Schneedecke Anfang Januar* [79, 2]; укр. *Сніжна ковдра вкрив Україну* [36];

3) «око», що створює в уяві читача яскравий та водночас небезпечний образ: англ. *Eye of the Storm: Inside a Hurricane* [42]; укр. *25 листопада Київ опинився в центрі "ока бурі"* [38];

4) «лінія», що найчастіше використовується у поєднанні з лексемою «сніг»: англ. *But springlike temperatures mean even here the snow line is far higher than usual* [48]; нім. *Dort sind die Zusammenhänge so simpel wie erwartet: Je kälter es wird und je tiefer die Schneegrenze sinkt* [73, 2]; пол. *Linie śniegu można znaleźć wokół młodych gwiazd* [67].

Зіставлення ГСТ англійської, німецької, польської та української мов засвідчує, що синоптичні тексти є багатими на прийоми метафоризації, що дозволяє зробити висновок про різноманіття образів та переносів, які закріплені у свідомості народу стосовно передбачення погоди.

ГСТ містять низку елементів метонімічного перенесення, серед яких виділяємо такі моделі перенесення значення:

1) назва явища погоди – назва результату дії: англ. *Some afternoon sun brings warming up to 36 C!* [warming – потепління, збільшення температури повітря] [43]; нім. *In einer Woche eine starke Erwärmung in 10hpa (Erwärmung – потепління, збільшення температури повітря)* [75]; пол.

Zimno pochodzi, pochmurno i deszczowo (Zimno pochodzi – похолодання, зменшення температури) [66]; укр. 28-29 листопада в Україні очікується похолодання і мокрий сніг [37];

2) назва дії – назва об'єкту дії: англ. *The Met Office forecasting informs that heavy snow is going to fall in Croydon* (прогнозування – процес передбачення майбутнього стану предмета чи явища на основі аналізу теперішніх характеристик) [51]; укр. Прогноз погоди на 8 лютого [33];

3) назва частини явища погоди – назва цілого явища погоди: англ. *From today onwards, the weather will remain unsettled with many resorts receiving welcome falls of new snow over the next few days* [41] [*Falls* – про снігопад]; нім. *Eigentlich müssten sich die Flocken in Tropfen verwandeln* [71] (*Flocken in Tropfen* – про снігопад та дощ); пол. *Wydaje nam się, że im większe bąble pojawiające się na ich powierzchni podczas uderzenia kropli, tym dłużej będzie padać* [66]; укр. А разом із першими дощовими краплями впаде і атмосферний тиск, який дотримається низьких позицій до кінця вихідних [43].

Використання метонімії у ГСТ пов'язане із когнітивними процесами, котрі мали місце набагато раніше, коли в результаті відображення однієї мовної одиниці у свідомості виникло її переосмислення. При створенні ГСТ автор оперує цими мовними одиницями вже в готовому вигляді.

Реконструкція іронії як образно-стилістичного елементу дозволяє виокремити такі семантичні моделі:

1) порушення ритуальності та звичності повсякденного життя: англ. *Reports of "white rain" from Hampshire and Sussex were broadcast on the radio around 5 pm, and although a subsequent heavy downpour diluted the deposits, the following morning many people noted a light-coloured dust on their cars* [39, 40]; пол. *Pierwsze przejaśnienia zaczną się pojawiać w nocy ze środy na czwartek [8/9.02] w zachodniej połowie kraju. Na nic się nam jednak nie zdadzą, bo w nocy słońca nie ujrzymy* [65]; укр. В 2017 році очікується куди більший рівень морозів, ніж у минулих роках. Синоптики впевнені, що зима 2016-2017 в Україні якщо і буде бити температурні рекорди, то виключно зі знаком мінус [28].

2) репрезентація завуальованості ставлення до зображуваних явищ погоди: англ. *By this time the dustcloud had been overtaken by proper clouds associated with an advancing cold front, and light rain falling from these clouds washed the dust out of the atmosphere, depositing muddy splashes on vehicles and ruining any washing that had been left*

out to dry in the brisk southerly breeze [39, 40]; пол. *W sobotę (30.01) mocno padać będzie na zachodzie i północy kraju, tam też spodziewamy się porywów wiatru do 50-60 km/h* [67].

Підвидом іронії є іронічні запитання, за допомогою яких автор вдало репрезентує узагальнено-оцінне ставлення до явищ погоди. Іронічні запитання найчастіше використовуються в найбільш сегментованій частині тексту – заголовку. Використання цього образно-стилістичного елементу в заголовках є свідченням того, що заголовки авторами мисляться як естетичні знаки, що несуть емоційно-оцінне забарвлення авторського ставлення.

Для англійських ГСТ характерними є іронічні запитання стосовно явищ погоди та виконують функцію авторського коментарю: *Will British weather provide reliable electricity?, The big freeze, 2009-10 unprecedented or what?, Winter 2006-2007 – why so warm?* [43]

Для німецьких синоптичних текстів використання іронічних запитань не є характерним, оскільки вони передбачають залучення читача до авторського оцінного ставлення, що є недопустимим для німецьких засобів мас-медіа, оскільки читач повинен сформулювати власну думку, на основі запропонованих фактів.

Для польських ГСТ іронічні запитання є типовими для заголовків, проте вони несуть негативно-оцінне авторське ставлення до явищ погоди, своєрідне висловлення жалю через несприятливі погодні умови: *Oto chmura, która zabrała nam Słońce. Kiedy ustąpi?* [65].

Для українських ГСТ, як і для німецьких, не є показовим використання іронічних запитань у заголовках, проте вони використовуються в самому тексті: *Чи дійсно буде вже зима?* [29].

Висновки і перспективи подальших досліджень. За допомогою елементів на основі словникового та контекстуального значення автором подається емоційно-оціннісне ставлення до конкретної ситуації, що ґрунтується на емпіричному досвіді та використанні автором з метою формування думки читачів. Типовим для ГСТ англійської, польської та української мов є використання елементів іронії з метою завуальовання думки та уникнення конфлікту, в цьому вбачаємо типові риси неконфліктності, толерантності, що є яскравим прикладом відображення менталітету народу у мас-медійних засобах. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у здійсненні реконструкції образно-стилістичних елементів на основі взаємодії словникового та контекстуального значень інших текстів мас-медійного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болдырев Н. Н. Языковые категории как формат знания. Вопросы когнитивной лингвистики. – 2006. – № 2. – С. 5–22.
2. Булаховський Л. А. Фонетичні і морфологічні південнорусизми в староруських пам'ятках XII – XIV ст. Праці Київськ. держ. ун-ту, Гуманітарні науки. – К.: 1954. – 133 с.

3. Гальперін І. Р. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. – М. : Наука, 1981. – 144 с.
4. Гутнікова А. В. Семантична деривація як засіб поповнення вокабуляру німецької та української мови. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". – 2013. – Вип. 39. – С. 28–29
5. Дельва О. В. Реконструкція модальних світів: когнітивно-комунікативний аспект. Нова філологія. 2014. – № 64. – С. 30–34.
6. Дронова Л. П. Реконструкція в компаративістическ і когнітивно-орієнтованій лінгвістическ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://philology.ru/linguistics1/dronova-12.htm>
7. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К. : Вид. дім "KM Academia", 2000. – 218 с.
8. Жоль К. К. Мысль, слово, метафора. Проблемы семантики в философском освещении: [уч. пособие.]. – К.: Наукова думка, 1984. – 301 с.
9. Иванов В. В. К реконструкции праславянского текста [Электронный ресурс] // Славянское языкознание. V: Международный съезд славистов / В. В. Иванов, В.Н. Топоров. – Режим доступу: <http://www.philology.ru/linguistics3/parina-09.htm>
10. Корольова А. В. Когнітивна лінгвокомпаративістическ: від реконструкції прамовних форм до реконструкції структур свідомості. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія / гол. ред. А. В. Корольова. – К.: Вид. Центр КНЛУ, 2014. – Т. 17. – № 2. – С. 94–102.
11. Корольова А. В. Нові виклики сьогоденної компаративістическ і контрастивістическ / А. В. Корольова // Проблеми зіставної семантики : [зб. наук. статей] / [відп. ред. А. В. Корольова]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – Вип. 11. – С. 9–15.
12. Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу. Мовознавство. – 2004. – № 5-6. – С. 36–41.
13. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістическ [аналітичний огляд]. – К.: Вид-во Укр. фітосоціолог. центру, 1999. – 148 с.
14. Селіванова О. О. Основи лінгвістичної теорії тексту та комунікації. – К. : ЦУЛ, "Фітосоціоцентр", 2002. – 336 с.
15. Трубачев О. Н. приемы семантической реконструкции. Сравнительно-историческое изучение языков разных семей. Теория лингвистической реконструкции. – 1988. – С. 197–222.
16. Черхавя О. О. Феномен реконструкції у лінгвокомпаративістическ доби структуралізму. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія / гол. ред. А. В. Корольова – К.: Вид. Центр КНЛУ, 2015. – Т. 18. – № 1. – С. 157–164.
17. Шутова М. О. Реконструкція фактів етнокультури від архетипів до стереотипів. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістическ: збірник наукових праць. – Вип.25 / [відп. ред. Корбозерова Н.М.]. – К.: Логос, 2014. – С. 508–522.
18. Crystal D. Language and the Internet [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <https://books.google.co.uk>
19. Hudson G. [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.slideshare.net>
20. Roider Ulrike. Griech. thumos "Mut" – ai. dhumah "Rauch". – KZ. – 1981. – Bd. 95.
21. Weise G. Zur Spezifik der Intertextualitaet in literarischen Texten. Textbeziehungen: linguistische und literaturwissenschaftliche Beitrage zur Intertextualitaet. – Tübingen : Stauffenburg, 1997. – S. 39–49.
22. Williams R. A. The Finn Episode in Beowulf: An Essay in Interpretation. – Cambridge: Cambridge University Press, 1924. – 184 p.

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА

23. Великий тлумачний словник української мови упоряд / Т. В. Ковальова. – Харків: "Фоліо", 2005 – 767 с.
24. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Громяка, Ю. Коваліва, В. Теремка. – К.: "Академія", 2006. – 752 с.
25. Словник літературознавчих термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua>
26. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін - т філософії ім. Г. С. Сковороди / за ред. В. І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

27. Довгостроковий прогноз погоди від науковців-метеорологів [Ел. ресурс]. – Режим доступу: ukr.media
28. Обозреватель. Прогноз [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com>
29. Погода // Українська правда. – 2009. – 12 грудня.
30. Погода // Українська правда. – 2010. – 26 серпня.
31. Погода // Українська правда. – 2012. – 16 серпня.
32. Погода // Українська правда. – 2014. – 14 квітня.
33. Погода // Українська правда. – 2016. – 2 лютого.
34. Погода // Українська правда. – 2016. – 18 липня.
35. Погода // Українська правда. – 2016. – 10 жовтня.
36. Прогноз погоди восени 2015 року // Сильна Україна [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://sylnaukraina.com.ua/>
37. Сьогодні [ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/>
38. Сюрпризи зими // Сільські Вісті. – 2014. – 2 грудня [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19182/index.php>
39. Eden P. The weather week // The Sunday Telegraph. – 2003. – 2 March. – p. 40.

40. Eden P. The weather week // The Sunday Telegraph. – 2003. – 2 March. – p. 40.
41. Scott A. Weather and travel outlook // The Sunday Times. – 2005. – № 24. – p. 30.
42. The weather channel // Coventry Telegraph. – 2015. – 17 April
43. The weather channel // Coventry Telegraph, [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coventrytelegraph.net/>
44. Weather // Daily Telegraph. – 2013. – 7 November.
45. Weather // The Telegraph. – 2009. – 01 January.
46. Weather // The telegraph. – 2011. – 07 April.
47. Weather // The telegraph. – 2012. – 26 January.
48. Weather // The telegraph. – 2013. – 28 November.
49. Weather // The Telegraph. – 2014. – 1 April.
50. Weather // The Telegraph. – 2014. – 1 April.
51. Weather // The telegraph. – 2016. – 17 November.
52. Weather // The Telegraph. – 2016. – 21 November.
53. Weather // The telegraph. – 2016. – 22 December.
54. Weather // The telegraph. – 2017. – 7 February.
55. Weather // The telegraph [Ел. ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.telegraph.co.uk/>]
56. Pogoda 17.02 // Fakt. – 2011. – 17 Luty. – s. 10.
57. Pogoda 4.02 // Fakt. – 2012. – 4 Luty. – s. 10.
58. Pogoda 31.10 // Fakt. – 2013. – 31 Październik. – s. 10.
59. Pogoda 8.08 // Fakt. – 2016. – 8 Sierpień. – s. 10.
60. Pogoda 30.09 // Fakt. – 2016 – 30 Wrzesień. – s. 10.
61. Pogoda 2.10 // Fakt. – 2016 – 2 Październik. – s. 10.
62. Pogoda 9.11 // Fakt. – 2016 – 9 Listopad. – s. 10.
63. Pogoda 18.11 // Fakt. – 2016 – 18 Listopad. – s. 10.
64. Pogoda 26.11 // Fakt. – 2016 – 26 Listopad. – s. 10.
65. Pogoda // Gazeta IE. – 2006. – 3 Marzec.
66. Twoja pogoda [Ел. ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.twojapogoda.pl/>]
67. Aargauer zeitung – 2016. – 11 August.
68. Bild. – 2014. – 25 August [Ел. ресурс]. – Режим доступу: [<http://worldmags.net/146738-bild-25-august-2016.html>]
69. Der Tagesspiegel. – 1999. – 16 November. – s. 2.
70. Der Tagesspiegel. – 2007. – 2 Juli. – s. 2.
71. Der Tagesspiegel. – 2007. – 12 November. – s. 2.
72. Der Tagesspiegel. – 2012. – 21 Juli. – s. 2.
73. Der Tagesspiegel. – 2013. – 10 Januar. – s. 2.
74. Der Tagesspiegel. – 2014. – 06 Januar. – s. 2.
75. Der Tagesspiegel. – 2015. – 3 März. – s. 2.
76. Der Tagesspiegel. – 2015. – 9 November. – s. 2.
77. Der Tagesspiegel. – 2016. – 13 November. – s. 2.
78. Der Tagesspiegel. – 2017. – 6 Januar. – s. 2.
79. Der Tagesspiegel. [Ел. ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.tagesspiegel.de/>]
80. Frankfurter allgemeine zeitung. – 2014. – 26 Dezember.
81. Wetter heute // Wolfenbütteler zeitung [Ел. ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.wolfenbuetteler-zeitung.de/>]